

IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS (IVN) CŪKU INTENSĪVĀS AUDZĒŠANAS KOMPLEKSA „AVOTI” PAPLAŠINĀŠANAI

IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešana Īles tautas namā, 20.12.2011.

Sabiedriskās apspriešanas protokols

Sabiedrisko apspriešanu vada Īles pagasta pārvaldes vadītājs Guntis Bergmanis

Ar novērtējuma rezultātiem iepazīstina SIA „Vides eksperti” konsultante Līga Lieplapa

Protokolē SIA „Vides eksperti” konsultante Vita Turuka

Sabiedriskās apspriešanas dalībnieku saraksts – protokola pielikumā

Sabiedriskā apspriešana sākas 16.00, beidzas 18.20.

Darba kārtībā:

1. IVN rezultātu prezentācija
2. Jautājumi un diskusijas

Guntis Bergmanis: labvakar, šī mums ir otrā sabiedriskā apspriešana cūku kompleksam „Avoti”. SIA „Vides eksperti” ir veikuši novērtējumu kompleksa paplašināšanai.

Iedzīvotāji: tā tad pasūtītājs viņiem samaksā naudu un viņi uztaisa novērtējumu?

G.B.: jā.

Iedz.: nu un ja es jums maksāju, vai tad jūs man sliktu atzinumu taisīsiet?

Līga Lieplapa: mēs kā eksperti ar savu kvalifikāciju esam atbildīgi, lai novērtējuma rezultāti būtu objektīvi.

G.B.: varbūt vispirms ļausim iepazīstināt ar rezultātiem, un tad lūdzu jautājumus. Kā jūs zināt, cūku kompleksa paplašināšana būs papildus 5000 cūkas. Tiks būvēta jauna ēka, un šai paplašināšanai ir veikts izvērtējums. Ceru, ka ar novērtējuma materiāliem esat iepazinušies. Bija publikācijas un informācija internetā, SIA „Vides eksperti” mājas lapā. Došu vārdu ekspertiem.

L.L.: labdien, esmu SIA „Vides ekspertu” projektu vadītāja. Iepazīstināšu ar IVN rezultātiem. Vispirms aplūkosim, kādi normatīvie akti nosaka IVN nepieciešamību, pēc tam sniegšu pārskatu par novērtējumu – galvenajām ietekmēm, iespējamām alternatīvām un pasākumiem ietekmju mazināšanai un novēršanai. IVN tiek veikts saskaņā ar Likumu par ietekmes uz vidi novērtējumu. Stingri ievērojām arī attiecīgos MK noteikumus, kas nosaka procedūras gaitu. Vides pārraudzības valsts birojs arī izsniedz programmu, saskaņā ar kuru jāveic IVN. Ir ņemti vērā arī virkne citu normatīvo aktu. Kartē ir redzama kompleksa atrašanās vieta. Paplašināšanās ietvaros

paredzēts izbūvēt arī vienu kūtsmēslu krātuvi. Ir piedāvātas divas vietas – viena netālu no Pokaiņu meža, otra zemes īpašumā „Stūrīši”. SIA „Baltic Breeders” plāno izbūvēt papildus vienu kūti ar 500 cūkām, kā rezultātā kompleksā būs gandrīz 21 000 cūku. Kartē ir redzams arī ēku izvietojums. Divas kūtis ir nojauktas, papildus plānots izbūvēt ugunsdzēsības dīķi un dzirnavas barības sagatavošanai. Šī būs kompleksa paplašināšanas pēdējā kārtā. Apkārt kompleksam ir izvietoti kūtsmēslu izkļiedes lauki. Kartē ir iezīmēti arī kūtsmēslu transportēšanas maršruti, tostarp alternatīvais maršruts. Tālāk aplūkosim esošos vides apstākļus un galvenās ietekmes, kas varētu rasties kompleksa darbības rezultātā. Pirmā no tām ir ietekme uz virszemes ūdeņiem. Īles pagasta teritorijā atrodas divas upes – Sesava un Auce. Sesava plūst gar alternatīvajiem kūtsmēslu izkļiedes laukiem. Ja tajos izkļiedētu kūtsmēslus, tad kļūtu aktuāls jautājums par ietekmi uz Sesavas upi.

Iedz.: bet vai tad neizkļiedēs? Vai tad uz alternatīvajiem laukiem neizkļiedē?

Vita Turuka: varbūt ļausim iepazīstināt ar rezultātiem, un jautājumus uzdosim beigās.

Iedz.: bez tam Auces upe atrodas no kompleksa teritorijas nevis 500 m, bet 50 m attālumā.

L.L.: iespējams, ka ir ieviesusies kļūda prezentācijā. Ziņojumā ir pareizi dati. Atbildot uz jautājumu par alternatīvajiem laukiem – šie lauki ir izvēlēti kā alternatīvie tādēļ, ka uzņēmējs meklēja iespēju maksimāli izmantot tos laukus, kas neatrodas Pokaiņu meža tuvumā. Prezentācijā ir redzami attālumi, kādos no kompleksa atrodas virszemes ūdens objekti. Attiecībā uz laukiem attālumi ir atšķirīgi. Galvenie secinājumi par ietekmēm: no jumtiem un asfaltētajiem ceļiem savāktie nokrišņu ūdeņi ir uzskatāmi par nosacīti tīriem un tie neietekmēs virszemes ūdeņu kvalitāti. Arī ietekme uz Kalvas grāvu un Auces upi vērtējama kā nebūtiska.

Iedz.: kāpēc?

L.L.: eksperti ar zinātnisko grādu ņēma korektus virszemes ūdens paraugus vasarā pirms un aiz kompleksa, pirms un pēc kūtsmēslu izkļiedes laukiem. Izpētot apkārtnes topogrāfiju, ģeoloģiskos apstākļus, ūdens tecēšanas virzienus, ir skaidrs, ka virszemes ūdens vispirms nonāk Kalvas grāvī, nevis Auces upē. Starp upi un kompleksu ir ceļš, kas uzskatāms par ūdensšķirtni. Arī gruntsūdeņi nefiltrējas tieši Auces upē.

Iedz.: bet ziņojumā bija norādīta bulta, ka iet tiešu Auces upē – vai tas ir par gruntsūdeņiem?

G.B.: lūdzu ļausim ekspertam pabeigt prezentāciju. Cienīsim viens otru.

L.L.: atsevišķos brīžos ir iespējams, ka ir paaugstināts nitrātu saturs virszemes ūdeņos. Eksperts vērtēja, ka Kalvas grāvja pašattīrīšanās iespējas ir pietiekošas, lai Auces upē nenonāktu piesārņots virszemes ūdens. Analīžu rezultāti visos paraugos atbilst labas kvalitātes ūdenim, izņemot nitrātus, kas dažos paraugos ir tuvu piesārņotam.

Iedz.: vai šie paraugi ir ņemti pēc upes iztaisnošanas vai pēc tās?

L.L.: jūnijā. Izpēte nenotiek katru dienu. Visa izpēte notika veģetācijas periodā. Ņemot vērā, ka divi no kūtsmēslu izkļiedes laukiem atrodas Auces upes aizsargjoslā, ir nolemts, ka tajos neizkļiedēs kūtsmēslus. Arī avāriju riska mazināšanas nolūkā ieteicams izvairīties no kūtsmēslu transportēšanas no Lielauces ezera puses. Gruntsūdeņu kvalitātes novērtēšanai uzņēmumā ir ierīkotas 3 novērošanas akas. Atbilstoši gruntsūdens līmeņa mērījumiem var noteikt gruntsūdens plūsmas virzienu, un tas ir virzienā uz DA – uz Kalvas grāvi. Kompleksa tuvumā atrodas 2 viensētas,

kas izmanto grodu akas. Tomēr ņemot vērā gruntsūdens plūsmas virzienu, avārijas gadījumā šīs akas netiktu apdraudētas.

Iedz.: bet 1 km attālumā dzīvoju es.

L.L.: bet ceļā ir Kalvas grāvis. Šie ir sekli gruntsūdeņi, un teritorijā ir mālaini ieži, kas veido nelielu aizsardzību. Artēzisko ūdeņu piesārņojums vispār ir izslēgts, jo virs pirmā artēzisko ūdeņu horizonta atrodas biezs māla nogulumu slānis.

Iedz.: kvartāra nogulumu kartē māla nogulumi bija ziemeļu daļā un smilts dienvidu daļā?

L.L.: es vēlreiz uzsveru, ka gruntsūdeņu līmenis ir vērsts uz Kalvas grāvi, nevis Auces upi. Mēs galvojam, ka mēs esam pareizi nomērījuši gruntsūdens līmeni.

Iedz.: bet ja tomēr pusi kompleksa teritorijas sedz smilšainie nogulumu, tad infiltrācija ir iespējama?

L.L.: grāvis ir ūdeni savācošais objekts.

Iedz.: bet pēc 100 m tas ietek Auces upē.

L.L.: vai jūsu ūdens kvalitāte ir slikta?

Iedz.: nē.

L.L.: tāpat vēlreiz atkārtāju, ka grāvī tika paņemti ūdens paraugi, un tajos nav konstatēts piesārņojums. Bez tam SIA „Baltic Breeders” ir jāveic monitorings. To mēs esam norādījuši arī ziņojumā. Jums ir tiesības vērsties institūcijās vai pie uzņēmēja, ja jums rodas šaubas par ūdens kvalitāti. Šobrīd nav gruntsūdeņu piesārņojuma riska.

Iedz.: bet tagad to upi iztaisnoja, un tā man tek gar pašu māju. Ja upē kaut kas nonāks, tas viss tūlīt būs pie manis. Tik augsts ūdens līmenis nekad nav bijis, kā ir tagad.

G.B.: tas ir tāpēc, ka šogad ir ļoti daudz nokrišņu.

L.L.: katrā gadījumā, ja jums rodas šaubas, vērsieties vides institūcijās un pie uzņēmēja.

Ivars Strazdiņš: tāpat, ja es līdz šim veicu analīzes D daļā, tad man nākotnē būs jāveic arī 2-3 reizes Z daļā.

L.L.: jā, mēs savas rekomendācijas esam snieguši. Protams, var veikt arī ārkārtas analīzes, ja ir kādas aizdomas.

Iedz.: bet principā, ja ir avārija, tad viss aiziet upē?

L.L.: nē, vispirms filtrējas caur grunti, kas daļēji kalpo kā attīrītājs. Tad tas nonāk Kalvas grāvī, kur arī notiek attīrīšanās procesi, un pēc tam Auces upē. Tādēļ ir ļoti būtiski veikt kontroli.

G.B.: mums ir vides inspektors Oskars Melnbārdis, kuram var zvanīt aizdomu gadījumā, viņš ieradīsies.

L.L.: kompleksa teritorijas D daļā gruntsūdens pūsmas lejtecē tika konstatēta samērā slikta gruntsūdens kvalitāte. Tomēr grodu akas tas neietekmē.

Iedz.: cik ilgā laikā attīrās gruntsūdens?

L.L.: naftas produktiem tie ir 25 gadi, smagajiem metāliem ilgāk, organiskajām vielām tas ir daudz īsāks. Tas atkarīgs no vairākiem faktoriem. Attiecībā uz gaisa

kvalitāti – tika veikti aprēķini vairākām vielām, kas izdalās cūku kompleksa darbības procesā. Tika veikta modelēšana LVGMC. Konstatēts, ka smaku koncentrācijas maksimālā vērtība kompleksa teritorijā sasniedz 4 vienības, māju „Ceļmalnieki” apkārtnē – 2 vienības. Maksimālais robežlielums ir 8 vienības.

Iedz.: vai šie mērījumi bija vienreizēji?

L.L.: tie ir modelēšanas rezultāti ņemot vērā kompleksa tehniskos datus.

Iedz.: tā tad dabā mērījumi nav veikti?

L.L.: dabā vasarā ir veikts viens mērījums. Mērījuma analīzes bija tuvu robežlielumam.

Iedz.: jūsu pētījumā ir minētas 11 vienības. Robežlielums pie pašreizējā cūku skaita ir 10 vienības.

L.L.: tas nozīmē, ka ar vienu mērījumu ir par maz. Mēs esam rekomendējuši papildus mērījumus.

Iedz.: ja jau tagad pārsniedz, tad 5000 cūku papildus – pārsniegs vēl vairāk. Bez tam rezultāti atšķiras no laika apstākļiem.

L.L.: ieceres virzītājs ir nolēmis jaunajai kūtij ierīkot augstākus skursteņus.

Iedz.: bet viss jau sēžas uz leju. Pēc kādiem aprēķiniem ir nolemts celts augstākus skursteņus? Kur tās smakas nāks lejā?

L.L.: smakas nenāk uz leju kā akmens, tās izkļiedējas augstākos slāņos.

Iedz.: bet piesārņojums jau vienalga paliek, vai tas ir augstāk vai zemāk. Bez tam ir veikti pētījumi, ka gaisa plūsma ik pēc 26 m nāk uz leju. Un jūsu pētījumā ir minēts, ka komplekss atrodas atklātā plašā teritorijā. Pie tam vēja roze rāda, ka valdošie vēji ir virzienā uz rekreācijas vietām.

L.L.: ir izplūdes ventilators, un smakas izkļiedējas atkarībā no vēja plūsmām.

Iedz.: bet tās iet kalnā, aiz kalna dzīvoju es, un visas plūsmas nāk lejā. Un tās gaisa plūsmas ir ļoti pastāvīgas – veidojas gaisa masas, kas pārvietojas.

L.L.: tā nav, ka tieši tāda koncentrācija, kas izplūst no ventilācijas šahtas, nonāk pagalmā.

Iedz.: bet 20 000 cūku!

L.L.: diemžēl pētījuma mērķis nav detāli analizēt gaisa plūsmas virzienus no ventilācijas šahtas.

Iedz.: bet jums jāanalizē ietekme! Mēs jau pagājušā reizē par smakām runājām! Pie tam pēdējie dati, kas jums ir minēti, ir 1975. gada dati.

L.L.: tie ir klimatoloģiskie dati.

Iedz.: bet tagad ir globālā sasilšana, un dati ir no 70. gadiem!

L.L.: mēs vērsamies pie speciālistiem, kas mums izstrādā modeli. Ne mēs, ne SIA „Baltic Breeders” nevaram ietekmēt modeļa rezultātus – to izstrādā neatkarīga institūcija LVGMC.

Iedz.: ja tai pašā laikā būtu veikti mērījumi dabā, mēs tiem ticētu, bet jā kāds ir sēdējis Rīgā un izstrādājis modeli, tas nav pārlicinoši. Jums vajadzēja konstatēt dabisko situāciju dažādos laika apstākļos. To arī prasa Vides pārraudzības valsts birojs 2008.

gadā, ka ir jāapstaigā visas mājas. Mums te ir jādzīvo. Ja mēs, biedrība „Zebrus draugi” rakstījām vēstuli, tad mēs sagaidījām reālu situācijas novērtējumu, nevis modelēšanu.

L.L.: uzņēmums ir veicis mērījumus.

Iedz.: cik un kādos laika apstākļos?

I.S.: tad, kad mērītāji varēja, tad brauca.

Iedz.: vai pielikumā ir dati par šiem mērījumiem?

L.L.: ir pievienoti dati no LVGMC par nelabvēlīgiem laika apstākļiem un vēja virzieniem. Mēs paši nemērām, to veic atsevišķas licencētas firmas, ko pasūta pasūtītājs. Ja jums ir sūdzības, lūdzu, ziņojiet!

I.S.: pagājušā reizē mēs to visu izrunājām.

Iedz.: jūs teicāt, ka kaut ko darīsiet lietas labā.

I.S.: bet gads ir pagājis, man nav pārliecības, ka smakas būtiski traucē.

Iedz.: nav saprotams, kāpēc ziņojumā ir minēts, ka nav saņemta neviena sūdzība par smakām. Mēs sagaidām, ka tiks veikti reāli pētījumi dažādos laika apstākļos un mūs aptaujās. Ja netiek veikti šādi regulāri novērojumi, nav iespējams konstatēt smaku ietekmi.

L.L.: tas tomēr īsti nav IVN uzdevums – regulāri veikt mērījumus. Ir veikti mērījumi par esošo situāciju, un mēs nevaram piespiest pasūtītāju veikt vēl mērījumus. Tas, ar ko mēs varam operēt, ir modelēšana.

Iedz.: bet tas neliecina par reālo situāciju.

I.S.: šajā gadījumā mēs iepazīstinām ar rezultātiem un tad ir konkrēts termiņš, kurā ir jāsniedz priekšlikumi.

Iedz.: bet mēs jau pagājušā reizē sniedzām. Es neredzu nevienu argumenti, lai ticētu, ka smaku kļūs mazāk.

L.L.: smaku mazāk nekļūs. Mūsu secinājums ir tāds, ka smakas būtiski nepalielināsies. Jums ir pretenzijas pret esošo situāciju, mēs pētām iespējamo ietekmi no objekta. Mēs varam pateikt, kāda būs smakas, tikai prognozējot.

Iedz.: jums visur ir rakstīts, ka viss būs labi.

G.B.: nu nav tā rakstīts. Ir rakstīts, ka palielināsies!

Iedz.: tad vajadzēja rakstīt, ka vispirms jānovērš esošā situācija.

L.L.: šo lēmumu nepieņemam mēs. Atzinumu par ziņojumu sniedz Vides pārraudzības valsts birojs, un šos komentārus mēs ņemsim vērā. Gala lēmumu pieņem pašvaldība.

G.B.: lēmumu pieņems Auces novada dome.

Iedz.: mums nav nekādu pretenziju, ka SIA „Baltic Breeders” paplašinās, bet mēs gribam saņemt kompetentu speciālistu esošā stāvokļa novērtējumu. Šajā ziņojumā mēs to neredzam. Ir bijis tikai viens mērījums.

I.S.: katrs mērījums maksā naudu.

Iedz.: varbūt iedzīvotāju aptauja būtu lētāk izmaksājusi?

L.L.: iedzīvotāju aptauja nav objektīvs rādītājs. Loģiski, ka emisijas un smakas būs lielākas, un dabā mērījumi parāda reālo situāciju, bet es nevaru piespiest pasūtītāju veikt mērījumus. Attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un bioloģisko daudzveidību. Vistuvākais ir Vīķu purvs, ir arī vairākas nozīmīgas teritorijas, piemēram, Pokaiņu mežs, vairāki kultūrvēsturiskie objekti. Kūtsmēslu izkliedes laukos netika konstatētas īpaši aizsargājamās sugas, izņemot lauku Nr. 215, pie kura A robežas piegulošā zālājā konstatēta plankumainā dzegužpirkstīte, tādēļ ieteikts šajā laukā kūtsmēslus neizkliedēt.

Iedz.: sakiet, vai jūs uzskatāt – kūtsmēsli ir kaitīgi dabai, vai nē?

L.L.: kūtsmēsli noteikti ir labāks mēslojums nekā minerālmēsli.

Iedz.: bet ja kūtsmēslu izkliedi nerekomendē veikt laukā, kur atrodas dzegužpirkstīte, vai tad tā izdzīvos, ja tur kaisīs minerālmēslus?

L.L.: lai šo dzegužpirkstītes audzi pasargātu, kūtsmēslu izkliede šajā laukā netiks veikta.

Iedz.: mums ar dzegužpirkstītēm aug pilnas grāvmalas, un mēs nesaprotam, kāpēc tā ir aizsargājama suga. Bet ja šo lauku nemēslos, kā tad tie augi tur augs?

I.S.: šo lauku mēslos ar minerālmēsliem.

Iedz.: bet vai tad tas ir loģiski?

L.L.: to ir rakstījis Latvijā atzīts eksperts.

Iedz.: pēc loģikas sanāk, ka kūtsmēsli ir kaitīgi.

L.L.: mums ir normatīvie dokumenti, kuros ir pateikts, ka šis ir aizsargājams augs, un eksperts acīmredzot zina, kāpēc tur nav ieteicams izkliedēt kūtsmēslus. Iespējams, no tā apsvēruma, ka tur ir mitra pļava.

Iedz.: un arī attiecībā uz ozoliem. Kāpēc eksperts neļauj tur izkliedēt kūtsmēslus? Vai tur būs jāliek minerālmēsli?

L.L.: ir noteikti 10 m ap vientuļajiem kokiem. Šajā joslā neiestrādā kūtsmēslus. Mēs vēlreiz vērsīsimies pie eksperta, lai viņš pārbauda šo jautājumu. Pagasta teritorijā nav konstatēti vērtīgi biotopi un netiek prognozēta ietekme uz bioloģisko daudzveidību. Varbūt jums ir komentāri?

Iedz.: protams, ka tur visapkārt ir aizsargājami biotopi, putnu mikroliegumi. To vajadzēja pavaicāt Latvijas valsts mežiem.

L.L.: mēs to ņemsim vērā un papildināsim. Ir arī vairāki kultūrvēsturiskie objekti.

Iedz.: visi apkārt esošie meži ir vērtīgas rekreācijas teritorijas.

L.L.: attiecībā uz alternatīvo lauku – uz to ved ceļš gar Pokaiņu mežu.

Iedz.: paldies Ilvaram Strazdiņam – vairs neved.

L.L.: šī lauka malā konstatēta neliela dabiskā mēreni mitrā pļava. Eksperts iesaka šajā laukā izkliedi ierobežot. Lauks Nr. 220 robežojas ar dabas liegumu Vīķu purvs, un tā kā šajā laukā ir samērā blīvs meliorācija tīkls, tad pastāv risks piesārņojumam nokļūt liegumā. Tādēļ rekomendē 150 m attālumā no Vīķu purva neveikt izkliedi. Arī upes aizsargjoslā aizliegts art un izkliedēt kūtsmēslus.

Iedz.: cik lielā attālumā no Auces upes nedrīkst art?

L.L.: 100 m.

Iedz.: šovasar Auces upes tika iztaisnota, jums tur vajadzēja aiziet apskatīties?

L.L.: mēs esam apskatījušies.

Iedz.: tā upe tika pārrakta un tur nekādas aizsargjoslas nav ievērotas. Kur tas parādās jūsu ziņojumā?

L.L.: ziniet, meliorācijas projekts nebija mūsu tēma. Mūsu uzdevums bija skatīties laukus saistībā ar kūtsmēsļu izkliedi. Aizsargjoslā kūtsmēsļu izkliede ir aizliegta.

Iedz.: jums tomēr vajadzētu ziņojumā rekomendēt visā Auces upes garumā noteikt aizsargjoslu.

L.L.: to nosaka likumdošana atkarībā no upes garuma. Tas ir noteikts Aizsargjoslu likumā.

Iedz.: bet jums vienā vietā tekstā ir teikts, ka aizsargjosla ir noteikta, bet citā, ka saskaņā ar Aizsargjoslu likumu tā ir jānosaka 100 m.

L.L.: jūs neprecīzi esat sapratuši formulējumu. Likumdošanā ir noteikts, ka ir jānosaka aizsargjosla, un mēs ziņojumā esam konkretizējuši.

Iedz.: bet tad jau šādu kompleksu vispār nevarēja būvēt.

L.L.: bet mēs to tagad nevaram nojaukt.

Iedz.: iet runa par jaunas kūts celtniecību.

L.L.: šajā gadījumā tas nav limitējošs faktors, jo gruntsūdens un virszemes ūdens notece neiet uz Auces upi. Vides pārraudzības valsts birojs un eksperti varēs mūs apstrīdēt. Tas ir esošs komplekss, esošs objekts.

Iedz.: tā tad ir pārkāpts likums!

L.L.: šo mēs diemžēl nevaram komentēt.

Iedz.: mēs padomju laikā nebijām pieraduši šitā kā tagad. Kūtis nesmirdēja, jo bija pakaiši.

L.L.: padomju laikā virca plūda no kūtīm.

Iedz.: bet lopu skaits bija mazāks. Viss labums iesūcās salmos.

L.L.: bet šobrīd tehnoloģijas ir tādas, kādas tās ir.

Iedz.: man ir konkretizējošs jautājums – darba mērķis ir dot atzinumu, vai darbība kaitēs vides vai nē. Kāds ir jūsu secinājums – vai darbība kaitēs dabai vai nekaitēs? Jūs ļaujiet uzņēmējam attīstīt ražošanu vai nē?

L.L.: mēs nevaram ne atbalstīt, ne noliegt. Mēs esam konstatējuši iespējamus riskus. Tie ir gruntsūdeņi, virszemes ūdeņi, gaisa kvalitāte. Mēs esam snieguši rekomendācijas, kas jā dara, lai to novērstu.

Iedz.: vai risku novērtējumā ir ņemti vērā arī reālie apstākļi, kādos kūtsmēslus izliedē?

L.L.: mēs ņemam vērā, ka tās ir lauksaimniecības zemes, tiek ņemts vērā atļautais kūtsmēsļu daudzums uz 1 ha, izkliešanas periods.

Iedz.: vai visi gali iet kopā?

L.L.: radītais kūtsmēslu daudzums tiks izkliedēts uz atbilstošas platības lauksaimniecības zemēm, kas ir gan SIA „Baltic Breeders” īpašumā, gan cita uzņēmuma īpašumā, ar kuru ir līgums.

Iedz.: kūtsmēslus jau var arī tirgot.

L.L.: to mēs arī sakām un neaizliedzam.

Iedz.: ziņojumā bija rakstīts, ka īpašniekam pieder tikai kūts, bet izkliedēs pavisam cita firma.

I.S.: struktūra ir tāda, ka gan zeme, gan kūts pieder vienam uzņēmumam, bet apsaimnieko laukus cits uzņēmums.

Iedz.: bet vai tādā gadījumā ziņojumā bija jābūt novērtējumam par kūtsmēslu izkliedi, ja to dara cita firma? Vai tur nebija vajadzīgs atsevišķs ziņojums?

L.L.: tas ir jāvaicā VPVB. Mans redzējums ir tāds, ka tā ir saimnieciskā darbība no viena kompleksa un uzņēmums ir atbildīgs par kūtsmēslu izkliedēšanu. Kas no tā mainītos, ja tas būtu atsevišķi IVN?

Iedz.: mainītos tas, ka jūs tagad uztaisāt SIA „Baltic Breeders” IVN ziņojumu, kur aprakstīts, kas viņiem jādara, bet izkliedi veic cita firma, uz kuriem tas neattiecas.

L.L.: vispār jau attiecas, jo viņiem ir līgumsaistības.

Iedz.: kāpēc tiek tērēta nauda un tas viss aprakstīts? Tā ir valsts nauda.

V.T.: nē, tā nav valsts, bet gan uzņēmēja nauda.

L.L.: mēs esam veikuši novērtējumu saskaņā ar likumdošanu. Valsts uz pieņēmusi tādu likumu, ka uzņēmējs maksā par IVN. Vai šai gadījumā tas ir aktuālākais, par ko mums jārunā?

G.B.: Cienījamie kolēģi, runāsim par lietu!

L.L.: par alternatīvām attiecībā uz kūtsmēslu krātuves atrašanās vietu – viena alternatīva bija pie Pokaiņu meža, otra – zemes īpašumā „Stūrīši”. Ņemot vērā vides kritērijus un sabiedrības viedokli, zemes īpašums „Stūrīši” ir daudz piemērotāks krātuvei. Plānotie pasākumi ietekmju mazināšanai: krātuve tiks būvēta hermētiska, ar pārsedzošo slāni, tiek rekomendēts veikt objekta iekšējo ceļu un laukumu asfaltēšanu, ierīkot papildus urbumu gruntsūdeņu monitoringa veikšanai, dažos laukos netiks veikta vai tiks ierobežota kūtsmēslu izkliede, cūku ēdināšanai izmantos samazināta N satūra diētu, tiks izmantota augstspiediena mazgāšanas iekārta un zemas kapacitātes nipeļi, būs augstāki ventilācijas skursteņi, bet esošajās kūtīs plānots ierīkot difuzorus, kas nodrošinās smaku emisiju augstākos atmosfēras slāņos. Nākamais solis būtu biogāzes koģenerācijas stacija, kas varētu kūtsmēslus pārstrādāt enerģijā. Jāveic teritorijas apzaļumošana, lai veidotu dabiskās barjeras smaku izplatībai.

Iedz.: vai jūs ticat tam, ka koki var aizturēt smakas, ja tās iet cauri mežam?

L.L.: tas ir vajadzīgs kaut vai estētisku apsvērumu dēļ. Pasaulē veic šādus pasākumus. Protams, stādījumi nenovērsīs smaku, bet tie var kavēt. Tiek domāts arī par cauruļvadu izmantošanu kūtsmēslu transportēšanai. Ir arī dota monitoringa programma vides kvalitātes novērtēšanai. Līdz 20. janvārim ir iespējams sūtīt rekomendācijas, sūdzības VPVB un uz SIA „Vides eksperti” biroju. Viss tiks apkopts un iestrādāts ziņojumā.

Iedz.: vai tas, ko mēs šovakar runājam, netiek fiksēts?

V.T.: viss tiek ierakstīts un tiks sagatavots protokols, kas tiks izsūtīts institūcijām saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

L.L.: ja kaut ko neesat pateikuši, varat sūtīt papildus ieteikumus.

Iedz.: bet vai pagājušās reizes protokols ir?

L.L.: tam ir jābūt VPVB.

Iedz.: pagājušā sanāksmē bija divas galvenās problēmas – vide un infrastruktūra, ceļi. Kur paliek šī puse? Jūs rakstāt, ka būs 2-3 reisi dienā? Vai tiešām būs tik maz? Bez tam barību vedīs 3-4 reisos. Es dzīvoju blakus ceļam un domāju, ka ir 10 reizes vairāk. Papildus ceļu būvniecība vai uzlabošana nav plānota. Ceļš ir briesmīgs. Kūtsmēslus plānots izvest aprīlī un maijā. Ja jūs izmantotu jaunākus klimata datus, tad saprastu, ka mums Latvijā maksimālais nokrišņu daudzums ir martā un aprīlī. Padomju laikā bija svara ierobežojums.

L.L.: katru gadu laika apstākļi tomēr atšķiras. Ir MK noteikumi, kuros ir noteikts, kurā laikā drīkst izkliegt kūtsmēslus. Pašvaldības kompetencē ir slēgt ceļus.

Iedz.: bet kur liks tos kūtsmēslus, ja ceļu slēgs?

L.L.: tādēļ tiek izbūvēta kūtsmēslu krātuve. Mēs manipulējam ar datiem, ko mums sniedz pasūtītājs.

I.S.: attiecībā uz ceļiem mēs parasti plānojam šādi – ja mēs pa tiem braucam, tad mēs tos arī uzturam. Bet tie ir valsts ceļi. Pašvaldības ceļus sadarbībā ar pašvaldību mēs regulāri uzturam kārtībā.

Iedz.: mēs esam gatavi rakstīt pašvaldībai. Sakiet, kurā vietā jūs plānojat koģenerācijas staciju?

I.S.: Īlē. 2013. gadā plānots būvēt Jaunbērzē, 2014. gadā – Īlē.

Iedz.: vēl par ziņojumu – tur minēts ka aizsargjosla ap notekūdeņu attīrīšanas iekārtām ir 200 m. 80 m uz Z no kompleksa teritorijas atrodas NAI, tātad komplekss ir aizsargjoslā. Tad ir minēts, ka aizsargjoslā aizliegts būvēt jaunas ēkas. Vai tad cūkkopības kompleksa paplašināšana nav jaunas ēkas būvniecība? Arī maršrutu skaits atšķiras.

L.L.: lūdzu, nerausim ārā no konteksta. Katram kravas veidam – barībai, kūtsmēsliem, cūkām ir atšķirīgs reisu skaits.

G.B.: arī ceļš uz Lielauci ir tāds pats, lai gan tur ar cūkām nebrauc. Tas ir atkarīgs no laika apstākļiem. Tagad jebkurš ceļš ir slikts.

Iedz.: bet pašvaldība var sniegt pieteikumus visādiem fondiem.

G.B.: bet ceļš uz Īli taču ir valsts ceļš!

Iedz.: vai jums ir novērtējums situācijai, ja notiek avārija?

L.L.: ir skaidrs, ka, ja notiek avārija, tad pastāv liels piesārņojuma risks Auces upē. Pēc mums pieejamās tehnoloģiskās informācijas pasūtītājs ir nodrošinājies, lai šādas avārijas nebūtu. Risks ir minimāls, bet tas ir. Kompleksa teritoriju no abām pusēm ieskauj Kalvas grāvis, kas darbojas kā savācējs.

Iedz.: es saprotu tā, ka ja kaut ko grib norobežot, tad ir jāierīko zemes vaļņi. Šādos meteoroloģiskajos apstākļos viss nonāk Auces upē. Kāpēc netiek noteikta prasība, ka visi notekūdeņi ir jāsavāc un jāattīra? Kāpēc dāņu valdība iegulda milzu līdzekļus, lai

neļautu attīstīties cūkkopībai kā nozare, kāpēc tā iegulda milzīgus līdzekļus, lai atveseļotu vidi un lai sūkstītos par piesārņoto Baltijas jūru? Kāpēc mēs šos faktorus ignorējam un atļaujam šim dāņu uzņēmējam izplesties un radīt papildus piesārņojumu? Kāpēc vides eksperti neparedz maksimālo ļaunumu? Mēs esam nokavējuši vilcienu, kad šis dāņu uzņēmējs tika ielaists, bet mēs varam to bremsēt, neļaujot tam izplesties un liekot sakārtot esošo ražošanu. Jau iepriekšējā apspriedē tika izvirzīts jautājums par smakām un noteikta prasība uzstādīt smaku filtrus. Jūsu ieteikums ir paaugstināt skursteņus. Vai tas nav smieklīgi? Tā ir sabiedrības interešu neievērošana.

Iedz.: kā jūs izvēlējāties vēstuļu sūtīšanas veidu, jo dažas vēstules tika izsūtītas uz ēkām, kur ir tikai pamati.

V.T.: vēstules mēs izsūtījām ņemot vērā informāciju par adresātiem, ko sniedza uzņēmējs. Vēstules tika izsūtītas piegulošo zemju īpašniekiem.

Iedz.: jūs savā pētījumā pieminējāt cūku mēri un dezinfekciju. Ja pieļaujam, ka kādā no ēkām rodas šī slimība, kas notiek ar cūkām?

I.S.: cūkas pilnībā likvidē.

Iedz.: un valsts par katru cūku, kas smagāka par 50 kg, izmaksā kompensāciju 100 Ls. Sareiziniet 20 000 cūkas ar 100 latiem. Kādēļ tiek atļauta šāda koncentrācija?

L.L.: tas jājautā Pārtikas un veterinārajam dienestam.

Iedz.: bet varbūt vienkārši nevajadzētu ļaut to papildus ēku būvēt? Bet jums rakstīts, ka viss būs labi. Jums nav sava viedokļa. Jūs jau neesat pret šo pasākumu.

L.L.: mums nav tiesību teikt par vai pret. Mums ir jāvērtē, kādi ir iespējamie riski videi, cik tie ir būtiski. Ziņojumā ir nodaļa, kur ir skaidrots, kas ir būtiski. Vides novērtējums ir tikai daļa no visa procesa.

Iedz.: diemžēl mums radās iespaids, ka jūsu novērtējums neietver visus iespējamus riskus.

L.L.: kādi tie būtu?

Iedz.: sākumā mēs runājām par virszemes ūdeņiem. Un bija mērījumi gruntsūdeņos. Kādā dziļumā jūs tos veicāt?

L.L.: gruntsūdens līmenis ir 2,7 – 3,0 m.

Iedz.: vai tas ir tas aku līmenis?

L.L.: aku līmenis ir 5 m. Urbumu pilnībā atsūknē, tad gaida, kad atjaunojas pietece, un mēra parametrus uz vietas. Ūdens paraugu organiskai ņem no tekošas strūklas urbuma lejasdaļā.

Iedz.: konstatēts, ka akās kvalitātes līmenis ir normāls. Bet bija minēts, ka dziļākajos slāņos tomēr ir piesārņojums.

L.L.: nē, tas ir konstatēts gruntsūdens plūsmas lejasdaļā.

Iedz.: bet par kādiem dziļumiem iet runa?

L.L.: 5 m. Urbumu dziļums ir 5 m. Runa iet par to, ka gruntsūdens plūsmas lejasdaļā ir konstatēts piesārņojums.

Iedz.: bet tur jau nav aku!

L.L.: tie ir monitoringa urbumi – akas. Tā nav tā aka, no kuras iedzīvotāji ņem ūdeni. Tie izveidoti, lai savlaicīgi konstatētu piesārņojumu. Esošais piesārņojums varētu būt vēsturisks, jo agrāk tur bija kūtis.

Iedz.: bet notiek jau arī virszemes ūdeņu infiltrācija, nav jau tikai gruntsūdeņi. Tas nozīmē, ka ja upes aizsargjoslā ir komplekss un tas paplašināsies, tad kādā brīdī upē tā infiltrācija būs. Jo upe ir pilnībā bez augiem.

L.L.: kad mēs jūnijā apsekojām, viss vēl auga. Mums ir ieteikums mums šo upes posmu regulāri izplaut.

Iedz.: bet ja upē ir augu valsts, tā taču kaut ko absorbē.

L.L.: jā, bet tā arī rada. Es jums varētu piekrist, bet mēs tomēr uzticamies kompetentam ekspertam. Ja eksperts raksta, ka jāveido straujtecis, tas nozīmē, ka jākontrolē, lai upe neaizaugtu.

Iedz.: varbūt vienkāršāk neļaut uzņēmējam īstenot plānus.

L.L.: bet jūs nedrīkstat vērsties ar pretenzijām, ka mēs ziņojumā kaut ko neesam aizliegusi.

Iedz.: ierakstiet, ka jaunā būve ir paredzēta upes aizsargjoslā. Varbūt kāds to pamana.

L.L.: tad kad 2006. gadā notika IVN, kāpēc neviens neteica, ka objekts atrodas aizsargjoslā?

Iedz.: vai tad te kāds toreiz tika uzaicināts?

L.L.: to es diemžēl nevaru komentēt.

Iedz.: tā tad jāceļ augšā vēsture. Vēl jautājums par filtriem. Kāpēc jūs savā ziņojumā neprasāt šos filtrus? Piemēram, Ulbrokai ir uzstādīti filtri.

L.L.: tiešām, tas ir labs pasākums, ko mēs sākotnēji aizstāvējām, bet mums ir divējāda informācija par šo filtru efektivitāti. Mēs uzskatām, ka būtu vērts noskaidrot VPVB viedokli par šo jautājumu, un mēs neuzstājām.

Iedz.: kāda ir šī informācija?

L.L.: no vienas puses – uzņēmēji ir braukuši un interesējušies ārzemēs konkrētos uzņēmumos, un rezultāts ir vājš, lai gan filtri ir ļoti dārgi. Tāpēc, lai gan sākotnēji bijām par šo pasākumu, mēs to neuzstājām.

Iedz.: Ulbrokas gadījumā gāja runa par to, ka pirms tam esot bijušas pretenzijas, bet pēc filtru uzlikšanas viss esot kārtībā. Arī žurnālā „Agrotops” bija pētījums par filtriem.

L.L.: mēs vēl noteikti par to interesēsīmies.

I.S.: mēs arī interesējosies par šiem filtriem parasti jautājam, kāds būs rezultāts.

Iedz.: bet vai jūs uz Ulbroku bijāt aizbraukuši?

I.S.: bijām, bet mums nešķīta, ka smakas būtu mazāk.

Iedz.: bet kaut kā jau Dānijā taču viņi dabū to smaku nost.

L.L.: domāju, ka nedabū viss. Smakas ir.

Iedz.: vēl ir jautājums par ģenētiski modificētiem organismiem. Vai soja, ko barībai iepērkat no Argentīnas, ir pārbaudīta un nav ģenētiski modificēta?

I.S.: nē, tā nav ģenētiski modificēta.

Iedz.: es vērtēju ziņojumu pēc tiem skaitļiem un faktiem, kas man ir, un diemžēl ziņojumā sniegtie dati un skaitļi neizraisa manī uzticību. Kaut vai reisu skaits, attīrīšanas iekārtas, kā arī tas, ka ir izmantoti Ivara Strautnieka dati bez atsaucēm. Tas ir plaģiāts.

V.T.: ir norādītas atsauces uz enciklopēdiju „Latvijas Daba”.

Iedz.: tur nav šāds teksts. Tas ir no iepriekšējā vides novērtējuma.

L.L.: mūsu darbs nav publikācija. Mums ir atsauce uz iepriekšējo IVN ziņojumu.

Iedz.: es neuzticos skaitļiem, kas ir minēti ziņojumā.

L.L.: mēs strādājam ar tādu informāciju, kādu mums sniedz pasūtītājs.

Iedz.: bet ja rezultātā jābūt objektīvam novērtējumam, tad, ja jūs izmantojat nepārbaudītus datus, kā mēs varam ticēt rezultātiem?

L.L.: vai jūs domājat, ka mums būtu jāpārbauda uzņēmuma dokumentācija?

Iedz.: bet varbūt uzņēmējs nemaz nav ieinteresēts uzrādīt reālos datus? Kāda tad ir jēga jūsu darbam? Tas kas attiecas uz lietu, ir kādas 60 lappuses tikai. Pārējais jau neattiecas uz lietu.

G.B.: cienītie klātesošie, tā kā līdz noteiktajam termiņam ir iespējams iesniegt priekšlikumus, varbūt varam beigt apspriešanas sanāksmi?

Iedz.: tikai viens jautājums pašvaldības pārstāvim – kāds ir novada viedoklis šai jautājumā? Pozitīvs?

G.B.: novada viedokli izteiks novada domes priekšsēdētājs. Es varu izteikt savu personisko viedokli, un tas ir tāds, ka es atļautu būvēt tikai tad, ja būtu uzbūvēti gaisa filtri.

Iedz.: bet mēs jau to pašu runājam iepriekšējā apspriedē.

G.B.: bet jums ir tiesības iesniegt priekšlikumus.

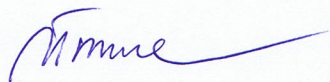
Iedz.: mums nekas nav pret lauksaimniecības attīstību, bet mēs gaidām novada pretimnākšanu un ceļa saremontēšanu. Gribam redzēt arī Kaminska kungu, kurš atbildētu uz jautājumiem.

G.B.: novada priekšsēdētājs nākošajā gadā plāno regulāras vizītes pagastā. Lūdzu, rakstiet priekšlikumus domei.

Iedz.: arī attiecībā uz teritorijas plānojumu – biedrība „Zebrus draugi” netika uz sabiedrisko apspriešanu aicināta, un mēs vēl aizvien nezinām, vai mūsu priekšlikumi ir iestrādāti teritorijas plānojumā. Lūdzu, nododiet šo informāciju domes priekšsēdētājam.

G.B.: teritorijas plānojuma apspriešana vēl būs. Paldies visiem! Gaidām priekšlikumus.

Protokolēja:

V.Turuka

